

Inleiding Dachauzezing 2016

In het licht van oud Dachau gevangene George Maduro

Madurodam Den Haag, donderdag 21 April 2016

Inleiding Dachauzezing 2016

Op 29 april 1945 werden de poorten geopend van het concentratiekamp Dachau. De Amerikaanse Rainbow en 7th Division beëindigden op die dag een periode van ruim 12 jaar politieke gevangenschap en onmacht met ontstellende gevolgen: 200.000 gevangenen en 41.566 doden. Een van die doden was George Maduro, een slachtoffer dat met grote actualiteit de waarden van het Nederlands Dachau Comité illustreert.

Vijf IJkpunten voor “dat nooit weer”

George Maduro valt op. Niet alleen omdat hij zijn gedachten en overtuigingen kon omzetten in daden en doorzettingskracht, maar juist omdat Maduro de verbeelding is van belangrijke ijkpunten van ons Comité, gevoed vanuit het perspectief van “dat nooit weer”. Als militair, verzetsman, jood, burger en Antilliaan, staat hij als geen ander symbool voor die dragende ijkpunten.

Vijf ijkpunten die het beste worden verbeeld door hun slachtoffers:

- de onuitwisbare gevolgen van oorlogsgeweld gesymboliseerd door de omgekomen militairen;
- de kwetsbaarheid van vrijheid, zichtbaar in de slachtoffers van politiek geweld
- de strijd tegen discriminatie, verbeeld door zij die vermoord werden op grond van etniciteit en geaardheid
- de willekeur van geweld met burgerslachtoffers als symbool
- de universaliteit van geweld verbeeld door de oorlogsslachtoffers in Azië.

Individuele moraliteit

Met de Dachauzezing wil het Nederlands Dachau Comité ideeën, overtuigingen en gedachten van slachtoffers en overlevenden van het concentratiekamp Dachau in relatie brengen tot de toekomst van ons denken over oorlog en vrede. Dat gedachtegoed gaat in deze tijd in de kern over de individuele moraliteit van mensen, die zich uit in menswaardig gedrag, of het tegenovergestelde ervan. Menswaardig handelen vraagt innerlijke doorleving van moraliteit door ons allemaal. Het Nederlands Dachau Comité wil stimuleren dat mensen over hun individuele moraliteit nadenken.

Slijpen van ons moreel kompas

Vandaag hebben wij een kans ons moreel kompas te slijpen aan de lezing van senator Joris Backer.

De noodzaak daartoe lijkt dit jaar toegenomen, 71 jaar na die beëindiging van 12 jaar Dachau ontsteltenis. De vraag ligt voor of de gebeurtenissen uit het verleden het vragen om herdacht te worden als geschiedenis, of ons de weg wijzen in onze morele keuzes voor de toekomst.

Met het organiseren van deze bijeenkomst zal het u duidelijk zijn dat het Nederlands Dachau Comité kiest voor het laatste. En herhaling van datgene dat in de oorlog zo gruwelijk fout ging voorkomen.

Een open geest

Een goede morele koers varen gaat niet vanzelf. Het vraagt een open geest en uitgestoken handen, durven onderkennen dat vooringenomenheid een slechte raadgever is. Wij hebben de keuze om onze kwetsbaarheid te tonen en empathisch om te gaan met de kwetsbaarheid van

anderen, zonder onderscheid of deze voorkomt uit de vlucht uit je verleden of uit de angst voor je toekomst.

Wankelende waarden

Het Nederlands Dachau Comité komt tot de conclusie dat het belang van deze lezing toeneemt. Individueel doorleefde moraliteit als kompas voor een handelwijze waarin universele waarden tot uitdrukking komen lijkt af te nemen. De gebeurtenissen in Nederland, in Europa en de wereld geven aanleiding tot stevige momenten van reflectie. Dichtbij raken samenlevingen op drift met grote gevolgen. Het kan niet anders of dit jaar is er de connectie tussen de historie van de vooroorlogse periode en de huidige vluchtelingenstromen, de huidige aanslagen en de huidige militarisering.

De escalerende samenleving

Van het comité zult u niet anders verwachten dan dat het zich hardop sterk maakt voor oorlogsvluchtelingen. Tegelijkertijd lijken die vluchtelingenstromen een escalerende werking te hebben op onze eigen samenleving. Het is daarom ook onze plicht om de geschiedenis die wij uitdragen te duiden als het gaat om de keerzijde van de medaille: de angst voor onzekerheid en het onbekende, de kwetsbaarheid van mensen die niet op drift raken, maar overspoeld worden. Duiding omdat juist verlamme angst doorslaggevend was voor de opmaat die leidde tot de destructie van de tweede wereldoorlog.

De parallellen tussen verleden en heden zijn zichtbaar: De afgelopen jaren zijn, net als toen, voor veel mensen niet gemakkelijk geweest met een reële angst voor het verlies van werk en haard. Ook nu is sprake van vluchtelingenstromen, waarbij één religie het situationele symbool dreigt te worden. Gedeelde waarden blijken in een veranderende samenleving minder stevig verankerd dan gedacht.

Als onzekerheid, kwetsbaarheid en daaruit voortvloeiende angst niet geadresseerd worden lopen we met elkaar een groot risico: een open dialoog wordt afgekapt en schuld en boete bepalen de publieke opinie. Als we peilingen moeten geloven koersen we af op het laatste, een zorgwekkende ontwikkeling.

Oproep tot kwetsbaarheid

Daarom een oproep om de voedingsbodem van angst te onderkennen en waar mogelijk weg te nemen.

Dat vraagt van politici en bestuurders durf, door te onderkennen dat vluchtelingen in bepaalde opzichten bevoordeeld worden, ten opzichte van gevestigden in moeilijke omstandigheden. Politici en bestuurders zullen hun omgeving actief moeten benaderen om uit te leggen waarom dat noodzakelijk is en daar waar die ongelijkheid onredelijk is durven te corrigeren. Gebeurt dat niet, dan negeren zij gevoelens van onmacht en onzekerheid en maken zij zich medeplichtig aan het voeden van angst.

Barmhartig voor iedereen

U bent gewend van dit comité barmhartigheid te horen. Dat zult u ook altijd horen, maar wel barmhartigheid die gelijk opgaat voor nieuwkomers en gewortelden. Pleitbezorgers van goede opvang zullen ook pleitbezorgers moeten zijn van gelijkheid, erbarmen voor oorlogsgeweld vraagt tegelijkertijd openstaan voor de kwetsbaarheid van het bestaande: alleen dan behoud onze samenleving de kracht om bij de verandering van het getij mee te bewegen, zonder universele waarden op te geven. Politici en bestuurders zijn de eersten die daarvoor verantwoordelijkheid dragen. Wij roepen hen op vanuit het besef van eigen kwetsbaarheid te acteren en benaderbaar te zijn.
